

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

БРОЈ 10 сент.

Директор А. ЈОВАНОВИЋ

БРОЈ 10 сент.

ИСТОРИЈСКИ РАТ

УСПОМЕНА НА 2. ДЕЦЕМБАР 1914. ГОДИНЕ

Почетак месеца новембра 1914. године био је облачан, мутан, загушљив. Дивљачка најезда аустријских хорди, оскрнавивши свето земљиште наше лепе Отаџбине, стала је пустошити и мрцварити њене северо-западне крајеве; у другој половини месеца посела је и наш славни Београд, на Српском Двору истакла црно-жуто знамење свога безбожничког дела и доспела чак до гордог Рудника и поносног Суворора.

Многа су срца тада застала у откуцајима својих осећаја; многе су душе задрхтале и поколебале веру у издржљивост Србинову. Јунаштво и пожртвовање нису изгледали довољни за обезбеђење невероватног успеха.

Српски војник ипак није клонуо. Он је веровао, брљао и спремао се. Неразмера у снагама није могла поколебати његов дух и његову гвоздену вољу да победи по сваку цену. А тај његов дух подигао се још више под мађијским утицајем примера Првог међу првима. «Ко неће да гине — рекао је тада наш седи Краљ, узимљући у руке пушку и ускачући у први ров — нека иде; разрешавам све и свакога положене заклетве. Ја не дам Своје Отаџбине; бранићу је са Својим Синовима до последње капи крви!» И ни један српски војник није остао! Сви су отишли — да се с непријатељем у лице погледају. Једним у историји незапамћеним налетом разбиле су бедем дивљачке најезде и бројно несразмерно надмоћнију непријатељску војску, у дванаестодневној нечувеној војничкој трци кроз северо-западну Србију, уништили, заробили и делом најурили преко Дрине, Саве и Дунава. Огромни трофеји били су сведоци њихове блиставе славе.

У круни тог величанственог дела српских хероја заблестао је и наш лени Београд, кад је седи Краљ, са Својим поносним Синовима, гонећи мрског непријатеља, ба-

цио под ноге црно-жуто знамење ропства и на Свом Двору наново истакао свети символ српске слободе.

А кад је, тог истог дана, Врховна Команда објавила, да на територији Србије нема више ни једног слободног непријатељског војника, — срце Србиново силно је закуцало поносом и срећом, душа његова пливала је у нади и вери својој, а цео свет је укочено и немо стајао пред невиденим чудом двадесетог века. Историја је одмах растворила своје најлепше стране и на првој од њих забележила, под датумом 2. децембра 1914. године, славну и пуну победу Давида над Голијатом.

Наша новембарска победа у 1914. години била је 2. децембра потпуна. Она је, без претеривања, највеће војничко дело овога великога рата. Она је дала речити доказ, да је могуће и оно што изгледа немогуће. У њој се дух нашег војника прочистио и његову вољу и веру у победу прекалио у најтврђи и непробојни челик. Она му и данас одржава будну жељу за још већом славом, за слободом, народним уједињењем и победом Правде и Вечног Морала.

Обнављајући успомене на онај славни дан, кад је наша драга Србија, светим пожртвовањем својих одабраних синова, била очишћена од мрког непријатеља и озарена светлошћу највеће славе, — побожно улазимо у храм своје драге Отаџбине и, по примеру свог седог Краља, кад је, ушавши 2. децембра у престони град Београд, срушено захвално Богу на великој милости, приносимо молитве за поновно и дефинитивно протеривање демонског непријатеља, не само из Србије, него и из свију земаља нашег напаћеног народа.

Вера је наша велика, као што је извесна наша општа победа. У тој вери у извесност победе, скидамо капу и кличемо: Слава палим за добро,

слободу и величину Отаџбине!

Живели неимари предстојеће Велике Србије!

ГРЧКА ШТАМПА

„Македонија“: Немачка може данас громогласно објављивати како тобоже осећа одговорност пред Богом и људима због страховитих последица овог помамног рата, али нас ништа не може убедити да неће сутра или доцније кад јој се учини згодан тренутак поново изазвати рат ради остварења својих империјалистичких планова. Кад ову страшну одговорност за дивље крвопролиће у које је бацила цело човечанство није узела у обзир онда кад је потпаљивала барут, неће бити ништа чудновато ако и опет изневери чим буде осетила способности за то. Врло је дела ствар мир, кад је обезбеђен и трајан. Али даје супротне резултате ако му трајање није чврсто обезбеђено. У таквим околностима мислимо да је не само тешко закључити мир, већ да Савезници немају никаквог интереса да положе оружје пре него што осигурају стварне услове за мир.

Знамо врло добро да ми немамо потребни ауторитет да извазимо горње мишљење, али ми слимо да о овоме питању није друкчије ни мишљење меродавних.

Јер стални напори којима је овај рат изложио Савезнике, сваковрсне оскудице, перемећај трговине, опустошеност земаља, неповратни губитак људских живота, дугачки и тужни низ несрећа и свирепстава, све би то било бескорисно ако би се завршило ужурбано под именом мира, а крв оних који су радо положили живот за слободу народа остала би једна залуд опривета жртва.

Само онда ће мир бити могућан кад се буде оснивао на правца процлости и на апсолутно осигураној будућности. То је несумњиво.

„Неа Алитија“: Шта мисли Споразум, то је показао објављеном тесном блокадом, а показао је и „Тајмс“ кад је писао да Енглеска има само једну полату према Грчкој, а то је она која би брзо и коначно примењена у чинила крајатинским издајствима. А колико је дубоко закопан г. Венизелос (како тврде у Атини), то сведоче резолуције по острвима, које бацају громове на атинско стање, и које громогласном речитошћу показују на чијој је страни национална душа, и ко је замислила а ко стварни мртвца. Нагласили смо и други пут:

они у Атини изгубише игру. Истина је да су играли дуго, и играли вешто. Али дође време да и они буду откривени. Доста су дуго варали Споразум и Елињство. Кунуо је час казне. Споразум хоће да рашчисти рачуне са онима у Атини. Елињство их је већ почело рашчишћавати. Јуче и прекјуче Крит и Хиос, сутра и прекосутра Митилина и она стала острва и Македонија. Не ма милости сажаљења. Неумитна заштита савезничких интереса и спас националног јединства забрањују срцу да говори. Само хладна логика има реч, и она заповеда да се предузму последње мере. Оне се већ предузимају. И сувинше је доцкан и за оне у Атини да се покају.

Пол-Луј

ПРЕДЛОЗИ МИРА

— Коментари штампе —

Њујорк, 2. децембра

„Њујорк Ворлд“ пише: „Најважније је у немачком предлогу, што је он учињен. Немачка влада допушта званично, да је њен рат промашио циљ и признајући да се мир не може постићи оружјем, она се види приморана да притекне са да дипломатије, коју је надуго презрела у јулу 1914 године.

„Изгледа сигурно, да предлозени услови неће бити примењени од Савезника.

„Жртве, на које су пристале Француска, Енглеска, Русија и Италија сувише су велике, да би ове силе допустиле мир импровизиран у Берлину.“

„Њујорк Тајмс“ пише: „Споразум, то је извесно, наставиће рат до срећнога краја, т. ј. док слом пруског милитаризма не буде потпуно, да би ера мира владала над светом. Уништити ову сталну опасност најбоље је средство да се дође до мира.“

Лондон, 2. децембра

„Пел Мел Газета“ у уводном чланку под насловом: „Знак утучености“ пише: „Немачка понуда моћи ће једва учинити неки ути-

ПРЕПЛАТА ИЗЛОСИ:

Месечно 3 франка, годишњично 9 франка, годишње 36 франка

ЦЕНА ОГЛАСИМА:

Овти огласи 0.20 фран. од петитног реда, већи огласи по погодби. Новац се подлаже државн и комесарима и дипломатским институцијама.

ЛИСТ ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН ПО ПОДНЕ

Пошту слати преко Краљ. Срп. Генерал. Консулата у Солуну.

РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

Стан редакције Коломба улица бр. 33 Salonique

Поједини бројеви се могу добити у Солуну код агенције „Друштво грчке штампе“ улица Булгарактоу бр. 5, близу главне поште.

сак на Савезнике и неутралне. Канцелар може по скорашњим догађајима изводити шансе, које има немачки мир, да би био примењен од Савезника. Што се тиче неутралних народа, ако су оне дврнуте понудом мира од државе, која је потопила „Лузатанију“ и увела ропство у Европи — онда је њихова интелигенција на примитивном ступњу.

„Прави циљ немачких предлога је да измакне унутрашњој кризи Унутрашње стање Немачке открива се њеним поступцима према становништву заузетих територија Белгије и Француске.

„Захваљујући блокади Немачка подноси таква искушења и невоље, какве су Париз принуђиле да предају 1871. године и како се ово средство примењује много жешће него 1871. године, изгледа су за Немачку још много мрачнији и страшнији.“

„Према свему, наставање рата од Немачке испољиће се серијом очајних напора и испадом иза којих је коначна исцрпеност.“

ИЗМЕНА ТЕЛЕГРАМА

Одлучност Енглеске и Француске

Лондон, 2. децембра.

Лојд Џорџ, председник енглеског министарства, упутио је г. Бријану следећи телеграм:

„Ја немам други циљ до да развијем и учврстим пријатељске и савезничке везе између Енглеске и Француске.

Британска ће влада продржити рат против непријатеља са већом одлучношћу и енергијом док Савезници не добију победу и трајан мир.“

Г. Бријан је одговорио:

„Влада Француске Републике и цео француски народ, надахнути истим осећањима, решени су да уложе највеће своје напоре да се непријатељ победи и обезбеди трајан мир.“

ЗАШТО НЕМЦИ РАТУЈУ

III. Продирање на Исток

Трећи план Немачке јесте промицати свој утицај у власти ка Истоку преко Аустро Угарске, Балкана, Мале Азије и Месопотамије до Персијског Залива. То је фамозни Drang nach Osten политиком, трговином, језиком и мечем до коначног потчињења тих земаља у циљу националне експанзије и колонизације. То је најдражи план пангерманиста,

јер им изгледа, најпримораније, најпрактичнији и најкориснији, пошто обухвата у исто време и прва два (тежњу за колонијама и економском првенством).

За извођење овога плана било је повољних услова. После пораза код Садове и отмице Шлеције од Пруске и после губитка Ломбардије, Аустро Угарска је упућена да за изгубљене земље на Северу и Западу тржи себи

територијалне и моралне накнаде на Југу. У томе она постаје оруђе и експонент Немачке за пену источну политику. Разнородна али по духу управе Немачка земља, Хабзбуршка Монархија примила је ову улогу као своју. Као разнородна, она је била погодна да прима у се још туђих народа, а првенствено српски, од кога је велики део већ имала под собом. Младе и још несрећене балканске земље изгледале су подесне за потчињавање, а тако исто и Турска, према којој је Немачка заузела улогу пријатељског наследника.

Обиље у принципима и неувиђаност западних сила донели су германима непроцењив успех у наметању германских принципа на престоле балканских земаља сем Србије, која ће, са наслоном на Русију остати непоколебљив камен спотицања германском продору на Исток.

У својој одлуци заштитника Словенства и Православља, Русија је главна препрека германском надарању на Исток. Међутим, у борби противу Словенства Германство је имало вредну помоћ од великог достојника немачког порекла и осећања у руској државној служби, који су умели заводити руску политику од правога пута. Затим Германство се необично користило несрећним антагонизмом између западних сила и Русије, и, нарочито, страшећи свет од руског деспотизма и панславизма. Те околности Бизмарк је на Берлинском Конгресу искористио, и Босну и Херцеговину дао Аустро-Угарској. Ипак, Русија је у овом продирању у колико је икад могла, сачувала Германство штитећи Србију.

Када би нешто у овој борби Русија била слоњена, Немци би одмах коначно решили питање аустројских Словена, одузимајући им сва национална права. Тада би отпочело понемчавање Словена, које су Немци, у колико су могли, ревностно спроводили и до сада. То смо видели и у Босни где је Аустрија, на разне начине, Србе сувлађивала и терала

са имања, а у исто време насељавала Немце на најбољим имањима. Сада још док се бије борба између Словенства и Германства и аустро-угарски се Словени, обласкани лажним националним обећањима бију на страни Германства, Немци промичу своју антисловенску мисао у самој Аустро-Угарској. Лојални Хрвати — то значи они слепи — сада отварају школе по варошима Србије чијим су улицама Немци дали немачка имена — слепци они то не виде — и издају полузваничне новине у Београду на хрватском. Када би Немци победили, те би школе и

новине биле претворене у немачке. И у самој Хрватској би се народне школе затварале а отварале немачке, и ти исти Хрвати читали би »Народне Новине« на немачком језику. А они спроти Хрвати, Словени и Срби што се сада у Цесаревој војсци боре противу своје браће морали би ускоро у Америку у руднике ради хлеба, одакле се не би требали ни враћати, јер би Немци већ били предузели да на њиховој грудви, ако је плодна, населе своје савременике. На прљупама и по крњу оставили би поморце — ради војника и понемчавања.

(Наставиће се).

СА РАТНИХ ФРОНТОВА

Са солунског фронта

— француски коминике —

Солун, 2 децембра

У току јучерашњег дана артиљеријска борба без значајних промена. Савезнички су авиоплани оборили један непријатељски авиоплан јужно од Петрича. Француски су авиоплани бацили бомбе на разне непријатељске логоре.

Француски коминике

Париз, 2 децембра

Доста јака артиљеријска борба јужно од Соме на обема обалама Мезе и на висовима јужно од Бонома. На осталом фронту дан је прошао на миру.

Солунски фронт. — Непријатељ је бомбардовао српски фронт и варош Битољ. Има неколико жртава код цивилног света. Наша је артиљерија ефикасно одговарала. Није било пешачких борби.

Руски коминике

Петроград, 2 децембра

Западни фронт. — На железничкој прузи Тариопон—Злочев, наши су авијатичари бомбардовали са успехом станицу Плујови и транспорт близу села Нуче северно источио од те линије. У области станице Петурија а источио од села Липице Долке артиљеријски дуел.

Парализовали смо нашој ватром покушаје непријатеља која је хтео да са великим снагама врши извиђања на реци Нарајувки у области села Плачу—Мланс.

На Карпатима наша је артиљерија бомбардовала Коросмеци проузрокујући седам пожара.

Румунски фронт. — Непријатељ

је наставио своје нападе у правцу Бузеа, наша пешадеја и коњица у контакту је са непријатељем западно и југозападно од Бузеа. У току 29. новембра наша је коњица напредовала на запад борећи се жилаво са непријатељем.

Енглески деманти

Лондон, 2 децембра

Званично је демантована вест да су Немци потопили две транспортне савезничке лађе у водама Истока 28. новембра. Лађа »Квин Малселм« која је потопљена 28. новембра није преносила никаке трупе.

Сумаренски рат

Лондон, 2 децембра.

»Тајмс« је добио телеграм од свог дописника из Мадрида, у коме овај даје тачну идеју о немачком схватању слободе мора. Г. Матос, посланик Канарских острва у шпанском кортесу (парламенту) учинио је следећу изјаву: »Немачка сумаренска блокада произвела је несношљиво стање на Канарским острвима.

Велике количине робе леже на кејевима Санга—Круза и у Палмасу, чекајући транспорт. Глад прети становницима острва.«

НА СРПСКОМ ФРОНТУ

Лондон, 2 децембра

Дописник Рајтерове Агенције који је обишао српски фронт пише:

»Данас је до подне војна ситуација остала непромењена. Јуче Савезници су бомбардовали бугарске положаје северно и источио од Битоља и јутрос се је мо

гло приметити да се наши шрапнели распрскавају на брдима иза Битоља. Срби су јуче поново почели да бомбардују бугарске положаје које Бугари не могу да задрже. Падиње које воде ка вису, непроходне су и кршевите али стално бомбардовање може их одатле потиснути. Време је лепо и благо. Коморе разних јединица циркулишу путевима који су где где врло рђави.

Велика је живост на друмевима. Виде се групе тамошњег становништва где поправљају путеве које су аутомобили покварили и Овај део Србије изгледа издегнут јер се путевима врло брзо суши. С друге стране клима је зарава и пријатна. У пркос тепоћа које већиномно наступају услед рата здрање чрупа је изврсно. Срби су један челичан народ. Напоји, који они дају после тромесечног пута, и великих борби, ојаста су добри. Они проузрокују опште здравље. Шта више бугарски заробљеници признају њихову храброст, неустрасливост и самопожртвовање у њиховим нападима.

НЕМАЧКИ ГУБИЦИ

Крајња iscrpenost Немачке

Лондон, 2 децембра.

Према званичним листама немачки губици у току месеца новембра износе до 156.176 људи, од којих је 30.000 мртвих, а преко 32.000 заробљеника и несталих.

Целокупан број немачких губитака од почетка рата сачуван према званичним немачким листама износи 3.921.869, од којих је 1.500.000 погинулих, заробљених и несталих. Ови бројеви не обухватају поморске и колонијалне губитке.

Немци признају, да губици, у погинулима и рањенима нису објављивани, пре него што су саопштавани од болница. То значи, да се масе немачких војника умрлих у болницама или који се као рањени тамо налазе, имају додати овим листама, које су као што је често доказивано биле увек далеко испод истине. Када би друкчије било, Немачка не би данас била без резерви не само за војску, већ и за земљорадњу и привреду.

Немачка је утрошила за две године рата пет класа регута и

све што јој остаје, то је 1919. класа деџака од 18 година. Када би друкчије било, Немачка се не би видела приморана да врши насилно регрутовање у заузетим покрајинама и да уводи одвођење у ропство цивилног становништва. То су све знаци, који неће остати без утицаја на расправљање о предлозима мира код Савезника.

Борбе на Соми

Савезничка надмоћност у свему

Лондон, 2. дец.

Ратни дописник »Тајмс« на фронту Соме пише: Топови се нису уђутали од последње борбе на Соми. Наш притисак и обилност наших авијатичара нису попустили.

Теоријски узевши Немци су се налазили у бољем одностају него ми, јер претрпевши поразе они су се повлачили и били ван артиљеријске ватре, док су наше трупе напредујући увек биле изложене великој ватри. Али све теоријске повољне прилике биле су поремећене надмоћношћу наше тешке артиљерије. Према изјавама многих заробљеника дознајемо да су немачки ровови много више разрушени него наш. Војници који су брвали близу су издегнени много слабијој ватри него миши.

Наша артиљерија, бомбардујући непријатељску линију иза фронта, спречава је мање-више, снабдевање војске у храни и муницији.

Ми знамо да су наши топови на вашим местима потпуно разрушили непријатељске ровове за снабдевање.

Многобројна ухваћена писма код заробљеника и документа изражавају велику оскудицу у храни. Немачки војници дезертирају кад год им се ухвати прилика.

Дописник »Морнинг Пост« телеграфше, да су војници, који су заробљени пре неколико дана, признали да нису примили више одело и да добијају много пута гору храну него што добијају енглески војници.

У будуће ће се сви огласи примати у уредништву.

ФЕЛТОН

ПУКОВНИК ВАСИЋ

— »Пти Журнал« од 20. нов. —

Врбени, новембра
Зове се пуковник Васић. То вам у вашем сећању већ казује нешто. Васић! Ви сте чули то име! Не трудите се, ја ћу вам рећи када и зашто. Ево гачко године дана. У Србији је била остала само једна варош: Битољ, и Васић је бранио Битољ.

Васић није бранио Битољ случајно. Он није био ту, као што би био на другом месту. Био је ту, јер је био код своје куће, а то је био зато, што је 1912. године он сам отео Битољ од Турака.

Цела је земља била окупирана.

Цела војска, да не би била заробљена, беше се повукла у снежну и дивљу Албанију.

Све се повлачило, само се у трагедији краљевине покретао један једини мач — Васић.

Немци су силазили са севера, Бугари су долазили са истока, а Французи нису могли напредовати с југа. Васић је покретао свој мач од Битоља до Бабуне, од Бабуне до Битоља. И свакога дана, његов логор се смањивао и борећи се, он је давао утисак да

удара у непробојне бевеме. Ишао је на Бабуну, враћао се у Битољ, бројао је своје људе на путу 5.000. Бројао је хлебове, које им је имао дати: 500. Бројао је меткове, који су му преостали: не говоримо о томе. Потом се враћао у конак и у сасвим погашеној, евакуисаној и претрашеној вароши горела је целе ноћи једна мала лампа. То је била лампа Васићева. Она му је надахњивала одлучност. Сутрадан, у саму зору сдлазио је на Бабуну. Он није дао, да се заузме Бабуна. Он је познавао тај комад, пошто га је био прогутао 1912. године. И он му је задавао ударац својим грудима. Бугари су се скотрчали са Бабуне, али су се опет враћали са направама и гвозђе је увек продирало у месо. Он је изгубио Бабуну. Мач је имао све мање места, да се покреће. Најзад се

једва могао покретати с лева на десно. Имао је да се угуши. Бугари су били у предграђима. Васић, без иједног хлеба, без иједног метка, са 2.000 људи измакао им је. Око 9 часова, једног кобног јутра, када су Бугари надирали са истока, Васић је кашљао, јер је био грудоболан. Од тада га нисам више видео.

А данас, када сам ишао Вардарској дивизији, приметих на једном брегу групу официра Српски официри, и кад их не познајете, врло су гостопримљиви према нашој значки. По том Битољ је био спровођенице, могао се видети читав систем ровова и гледати све то кроз доглед било је велико искушење. Ја се приближих.

Мршав са једним штапом са Крфа у руци, један пуковник, усред осталих, удварао је погледи

у Битољ, за тим их враћао на једну свещицу, у којој је право забелешке. То је био Васић. Ја нисам био једини, који је веровао у његову смрт. Познадохмо се. Он не говори француски, — за 10 година ја ћу говорити српски. Разумели смо се ипак. Он ми показа руком варош, стави на моје очи доглед и впре га у једну тачку. Ја погледах.

— Ах! дивно! види се врло лепо конак.

— Конак! узвикну радосно Васић, који је знао добро, на шта је управљао мој поглед.

У конаку је за време 42 ноћи сјала малена лампа забринутости.

Три недеље је већ Васић ту. У једној урвини је његов шатор. Гранате сваког дана засипају овај терен, али је ту најдлужи

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

НОВАЦ ЗА СРБИЈУ.

Да би се избегле спекулације и евентуалне злоупотребе при шилвању новца за Србију, Краљевска Влада одлучила је, да овдашња финансијска делегација прима од српских грађана новчане пошиљке за Србију, и што је најважније, у СРПСКОЈ МОНЕТИ. За 100 српских динара, послатих преко финансијског делегата исплаћује се у Швајцарској 80 швајцарских франака, а у Србији 140 круна.

Све ове пошиљке врши делегација бесплатно.

Ново француско министарство.

Из Париза јављају, француски је кабинет образован на следећи начин:

- Г. Бријан, председник министарства и мин. спољ. послова;
- Г. Вивијан, министар просвете и правде;
- Г. Рабо, мин. финансија;
- Г. Мауви, министар унутрашњих дела;
- Генерал Лаотеј, мин. војни;
- Адмирал Лаказ, министар морине;
- Г. Клемантел, министар трговине, индустрије и пољопривреде;
- Г. Херио, министар транспорта, снабдевања пивал. и војног;
- Г. Там, министар муниципалне;
- Г. Хавиор, министар народне привреде,
- Г. Думерг, министар колонија,
- Г. Годар, остаје државни секретар саватетског одељења.

Установљен је под-секретаријат транспорта. Шеф те установе је Клавил. Г. Лошер је шеф држ. подсекретаријата који је присаједињен са министарством муницеје.

Још нису постављени шефови два одељења за mine и марину. Сем тога установљен је ратни савет у коме ће учествовати министри спољних послова, финансија, наоружања, војни и морине.

Глас Канађана.

Из Лондона јављају да је први министар Канаде сер Роберт Борарс, у току једног говора рекао: „Одлука је целог нашег народа да се не првми превремен мир. Треба да се постигне мир ко

ји ће бити обезбеђен сталан. То је жеља Канађана који су на фронту и у болницама».

Саобраћај са острвима.

Ових је дана отпутовала једна лађа за острва са великом количином разне робе. Очекују се са острва многе лађе са великим количинама воћа.

Провизорна влада.

Провизорна влада установила је министарство рада и помоћи. За шефа тога надлештва наименован је Периклес Аргиропулос бивши солунски префект.

Судар.

Јуче после подне догоди се судар између трамваја и једног аутомобила. Предњи део трамваја и сва стакларија полупани су.

За савезничке рањенике у Водену.

Г. Стојан Стошаћ, пол. писар, рез. потпор., рањеник у енглеској болници бр. 38, послао је преко уред. „Вел. Србије“ (20) двадесет динара да се купе поуде и разделе савезничким војницима о његовој озбији Св. Николе и за срећно пребоделе ране задобивене у овом рату.

Турски заробљеници.

Велики број турских заробљеника стално пристиже у Солун. Они изгледају у врло жалосном стању: њихов је морал опко.

Благодарност.

Г. Андон Бојаријевић из Добра, предао је Ген. Конзулату 300 драхми у славу свога крсног имена Свети Никола с тим: да се 100. — драхми употреби за Српски Црвени Крст, 100 драхми за дочек српских рањеника и 100 драхми за српске сиромашне избеглице.

Ген. Конзулат изјављује и овим путем Г. Бојаријевићу своју топли захвалност на његовом племенитом дару.

Из канцеларије Ген. Конзулата, 28 нов. 1916 год. Бр. 3523.

ПОСЛЕДЊЕ ВЕСТИ

Са нашег фронта

— Српски званичан извештај —
Солун, 2. децембра

1. децембра није било важнијих догађаја. Последњих дана, без војничке потребе, Бугари бру-

тално бомбардују варош Битољ убијајући мирно становништво и рушећи приватне зграде.

Изјава г. Бријана

Париз, 2. дец.

У своме говору у парламенту г. Бријан, председник владе изјавио је:

„Ми ћемо искористити сва наша богатства у људима и ствари-ма за народну одбрану. Да би је што боље обезбедили, укинућемо алкохол». За тим је г. Бријан додао, чим су престале бурне акламације поводом последње реченице:

„Влада ће тражити у парламенту право, да предузме све мере корисне по ово».

Ова изјава учинила је до крајности повољан утисак на јавно мишљење.

Једна висока сграна личност интервјуисана изјавила је: „Ова изјава, која обезбеђује физичку снагу и моралну равнотежу расе, вреди више него купљене нове војске и представља за будућност рата и судбину земље толико, колико једна велика победа».

Немци у Румунији

Лондон, 2. децембра

Из Амстердама јављају енглеским листовима: Као што је учили за Белгију, немачка влада је наменовала генерала фон Тахепла, команданта 8. кора за војног гувернера окупираних румунских територија. Овоме ће се придодати представници Аустро Угарске, Турске и Бугарске.

Зашто Немачка тражи мир

Амстердам, 2. дец.

У току последње седнице рајхстага, г. Хелферих, немачки министар унутр. дела изјавио је: „Не суђот од наших непријатеља, ми смо ограничени на наша властита средства. Ми морамо отцати свој хлеб знојем својим.

Од како је избио европски рат, наша спољна трговина изгубила је 23 милијарде. Ми смо лишени рада милионе наших најбољих радника и ми сваког дана осећамо тешке последице од тога.

„Рат води наш економски живот мртвој тачки. Побољшано је стање снабдевања, али је нужно још чинити жртве.«

Г. Басерман је признао, да су немачке трупе на Сони трпеле оскудицу у муниција.

Саопштења

Да изволи предстати Краљ Срп. Ген. Конзулату гђа Христина—Вукица Петровић по бр. 3538, код г. Благајинца за пријем новца.

— Секули Р. Петровићу, нар., пошта 603, да се јаве његова браћа г. г. Стеван потпуков. и Милош капетан, оба рањена, сада у болници.

Јавићеје С. Ложичковић учитељ има карту у Обавештајном Одељењу. Да дође и узме или јави своју адресу како би му се послала.

— Војислав Сандић наредник, војна пошта 801, моли Ристу Триковића гостионичара, да му јави своју адресу.

Милан Драговић адвокат из Вадева, да се јави писмом Жи вораду Богдановићу, пошта 72.

Драгољубу Протићу рез. пнар. жељ. чете, пошта 999, да се јави Милорад Живковић, уор. кавадар. пор. одел.

Младен С. Крстић, пошта 28, моли свакога, ко би што знао о Милораду М. Кезићу, пеш. ппор. који је из Скадра отишао као рањеник у Француску, да га извести.

Алекси Станковићу подн. жанд-пошта 414, да се јаве Софроније Атанацковић, поднаред. жанд. и Ђорђе Поповић капл. жанд. као и они који би о њима што знали.

Миловану Драгићевићу, пошта XVI, да се јави брат Василије Драгићевић.

Ранку М. Јовковићу, пошта 64, да се јави рањени брат Сибин М. Јовковић; моли да му јаве и они који што знају о њему.

Воји Марковићу, пошта 711, да се јави Дмитрије Бојић обвезник.

Жарку Палибрикићу, пошта 603, да се јави брат Лука.

Милорад Ранковић, поднар. пошта Енглеска болница Самлис бр. 41, моли брата Драгомира Јанковића мајора, да му се јави и пошаље новаца.

Тихомиру Милосављевићу, рез. нареднику, пошта 414, да се јаве Драг. и Сава Ј. Боровић, Павле свештеник, Душан чин. и Воја ппор., Калачанин и Михаило Каварић предс. општине.

Милан Ј. Петровић, пеш. ппор. моли пријатеље и другове да му јаве што знају за његовог сина

Милорада М. Петровића и Стевана Ковачевића, регруте, за које ништа не зна од повлачења до данас.

Из Обавештајног Одељења

- 29. Бранко Богосављевић арт. наред.
- 30. Ваца Ј. Тасић учитељ.
- 31. Зарије Варјачић начел. срески.
- 32. Владимир Недељковић писар срески.
- 33. Вељко Петровић деловођа дорјански.
- 34. Добросав Шишмановић.
- 35. Василије М. Карачић.
- 36. Ваца М. Стојалковић нач. срески.
- 37. Воја Костић писар.
- 38. Милан Костић.
- 39. Чедо Петровић арт. капетан.
- 40. Милан Ст. Видаковић начел. срески.
- 41. Јерemiја Радојевић.
- 42. Светозар Тасић полицајин новик.
- 43. Дима Д. Главчевић кмет Ђевђел.
- 44. Радомир Суботић порезник.
- 45. Ваца Тошић 2 карте.
- 46. Стојан Андоновић кмет дорјан.
- 47. Јован Михаиловић нач. срески.
- 48. Благоје Недељковић пошта 999.
- 49. Вукадин Ковачевић полицајин писар.
- 50. Глиша Гујаница војник.
- 51. Јован Радосављевић полицајин писар.
- 52. Рвста Топаловић народ. посланик.
- 53. Милош Недић начел. срески.
- 54. Младен Ђуричић секретар полиције.
- 55. Јован Бабунски.
- 56. Таса Поповић начел. срески.
- 57. Сава Лазаревић нач. окр. у генз.
- 58. Милан Вл. Ђорђевић рез. капетан I кл.
- 59. Светозар Стојадиновић.
- 60. Драгомир Токоровић нач. срески.
- 61. Стева Милићевић полицајин писар.

Именовани могу сваки дан подети своја плема или карте из Обавештајног Одељења, било лично, било да јаве своју тачну адресу са назначењем датог редног броја, па ће му се писмо одмах послати.

брежуљак за посматрање Битола. Он је болеснији него икада. Српски официри нападају одважно и весело, он је ороноу — болест. Он гледа Битољ.

Он је последњи напустио отаџбину, хоће да се први врати у њу.

Официри се погледаше. Један пуковник је долазио.

— То је пуковник дивизије, рече ми један од њих.

— Како? Зар Васић није више пуковник дивизије.

— Не.

— Зашто?

— Зато, што хоће први, да се врати у Битољ.

— А чиме он сад командује?

— Коњицом.

Албер Лондр

Дани чезнућа

— Песме ван Отаџбине —

XX.

Да ли си ме, мајко мила,
Да ли си ме и ти спила:
Када си ме ноћас тако
Тешким савом походила?
А ја сам ти дуго плакао,
Ко да сам ти дете мало
Па се теби радовало,
Зло је мајко сузе лити,
И у туђој земљи бити;
А још теже теби робу:
Мислећ' да л' сам већ у гробу?

Ај, ти си ми ноћас била
Ко светиња прилазила;
Загрљају жудно звала,
Благослова срећна дала...
Крај твојих сам клеко крила
И љубио руку свету —
Суву руку саморану.

По којој се жиле плету
А сузама покашану.

Нешто си ми, мајко мила,
Нешто си ми говорила!
Ал' ти речи нису јасне,
Као да ти живот гасне —
Сузе су ти затрептале
Као звезде са висине,
А последње речи пале:
— Вај, за тебе мајка брине!

Ох, да није, мајко моја,
Да то није душа твоја
К небу пошла па ми дошла,
Да се самном сад опрости —
Остављајућ' трошне кости
Те да гробље буде робље:
А да душа у слободи
Материнску бригу води...!

* * *

ПОШТА

За Србију

— Г. Стевану Плеклу, Акционарска Пивара — Вадево. Ваши карту примих 25. октоб. по старом. Много Вам благодарим на извештајима о г. Рацаћу, Вама и гђи Деси Радујем се што сте сви добро. Миша Петровић, Света Јаковљевић, Божа и Лакић Јовановићи и Јанко и Јован Ђ. Никољићи здрави су; известите њихове. Известите, ако можете, мога брата Љубомира (село Дрлаче — Љубовија) да сам жив и да не брину. Ви и г. Ваца јавите се опет преко Срп. Црв. Крста у Женеву или Београд. Новина. Све много поздравља Вукоман М. Трифуновић, писар, пошта 20.

— Пешад. мајор Живорад Бог-

дановић јавља својој фамилији у Београду да је са браћом и шурацима жив и здрав. Моли да му се што пре јаве овим путем на пошту бр. 72.

Пеш. мајор Жив. Богдановић извештава свога зета Ђоку Недељковића и осталу фамилију у Вадеву и Шапцу да је жив и здрав са браћом: Милорадом, Бошком, Владаном, Дудом и сестром Машом са малом Милом и моли да му се што пре јаве на пошту 72.

— Милорад И. Јодановић кап. I. кл., извештава своју жену Даринку и децу, да је жив и здрав у Солуну и тражи да му се јаве преко Црвеног Крста, јесу ли сви живи и здрави и јесу ли примили новац и колику суму.

ВЕЗУВИО

ВИНО ИЗ ВИНОГРАДА
са **ВЕЗУВСКЕ ЛАВЕ**
— КЛУЧА КРВ КО ЛАВА —
ЦРНО И БЕЛО

у бурдима и на врху, у ма-
газину Праклијева улица бр. 7—
сокачки.

Дрегерија **Гуслар**

Стовариште

израђеног дувана, цигара
и цигарета

J. БАСТОС

Чист Хава Екстра-Фина

Ставља на знање својој по-
штованој војној клијентели да
је француска чувена кућа Ј. Ба-
стос отворила стовариште ци-
гара и цигарета у белим паке-
тима, чиста Хава, нарочито
за господу официре, као и у
плаве и ружичастим пакећима.

Стовариште се налази у ули-
ци Победи (Нижи) Бр. 39.

Продаја искључиво само за
војне савезничке армије.

Продаја на велико и на митно.
10—30

Атинска Банка

има част известити публику, о-
фицире и војнике, као и српске
избеглице да је отворила јелну
Филијалу

у јуни улице која чини угао са
Грчком Народном Банком, а
према улици Венизелос.

По споразуму са Министар-
ством Финансија Краљ. Србије,
ова филијала узела је на себе
пешачке новцаца њиховим поро-
димама у Француској, Алжиру,
Тунису, Русији, Кореји и у сва-
ма француским колонијама, у
Швајцарској, свима Савезничким
и неутралним земљама, као и у
главним европским Србије.

Филијала је узела на себе и
завешће банкарске операције:

Куповину и продају стране
монете, емисију кредитних па-
кета; валоте за исплате у свима
народима Грчке, Европе и пре-
коморских земаља; берганске ва-
лоте и исплате купона итд.

Сем тога, по налогу »Српског
Црвеног Крста« примила је на
себе депоновање новчаних при-
носа која су му намењена.

D-R АЛЕКСАНДРИДЕС
специјалиста за унутарње
болести. — Управник болни-
це за заразне болести

Прича оваког дана од 11—12
сато и од 5—6 по подне у фран-
цуској болници ул. Франк бр. 35
— у агази француске болнице
— а од 2—4 по подне у своје
магацин ул. престоло, наслед-
ника Ђорџа бр. 35 — уопште
ул. са булеваром краља Констан-
тина.

Поткожно убрзгавало Нео-
каваларија као и новог фран-
цуског препарата »Galy« про-
лаву сифилиса. 30—

ПРОДАЈА ВИНА

РАДЊА
М. ПОЛИЧЕВИЋ и КОМП.
добила је велику количину та-
дијанских вина, као: Марсала,
барбарито, Везув и бело Де
васта. Продаја у флашама по
изабраним ценама.

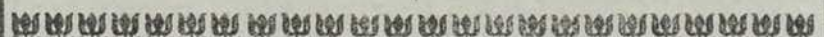
Магазин се налази на којој
до франц. Генерал-Штаба. 27

Штампарња Аквароне

ЧЕЗЕ

На продају једне чезе
са два точка, четири се-
дишта, кошом, једним
коњем старим 6 година.

За обавештења може
се обратити: »Мустафа
Хан, улица Егнатија бр.
77, сваког дана између
8 и 9 сати пре подне.
6—10

Нова Књижара**МЕШУЛАМ и МАТАРАСО**

43 улица Велики Александар 43 — Солун.

Велико стовариште свију канцеларијских потреба. Про-
даја антро и детаљ.

Препоручује се свима надлештвима и канцеларијама

Цене најумереније. 50 — — 2

Најбоље и најкусније су

Улица Франк 31 50 — — 2 Солун.

ФАБРИКА ЦИГАРЕТА**„НЕСТОС“**

НАЈВЕЋА НА ОРИЕНТУ — 500 РАДНИКА

Специјалитети:

Нестос Книи	Дан. 1.—
„ Глубен	„ 0-80
„ ЈВЕМ	„ 0-65
„ Афроо	„ 0-50

ХАРТИЈА ЗА ПИСАЊЕ за трговце администра-
цију, адвокате, нотаре — шпартана и
нешпартана. озерги, улти, ућа хартија;

ХАРТИЈА ШТАМПАРСКА за штампање књига и
новина, бела и у боји, разне каквоће.

ХАРТИЈА ЗА ПАКОВАЊЕ свих каквоћа, величи-
не и боје, за лака и тежа паковања.

• УЛИЦА ЛЕОНТИС СОФУ БР. 9 •

БРАЋА КОВО

• СПРОЋУ ОТОМАНСКЕ БАНКЕ •

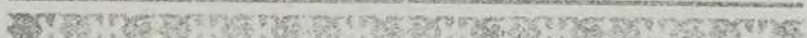
КАРТОН ОБИЧАН И ФИНИ за прављење кутија
и за повез књига и протокола.

КАРТОН БРИСТОЛ бело и у боји за штампање по-
сетница у вандредно лепим мустрама.

МАШИНЕ ШТАМПАРСКЕ и КЊИГОВЕЗАЧКЕ,
СЛОВА, БОЈЕ новинарске и акциденц.

ПЕНЕ ИСПОД СВАКЕ КОНКУРЕНЦИЈЕ

7—60

ПРЕПОРУЧУЈУ НАЈ

најбоље цигарета

„ВЕНИЗЕЛОС“

од 0-50, 0-75 ланта и 1 драхма

Продају се свуда

Главна продаја у филијалу „Атлас“ кноск „Бела Кула“

ФАБРИКА УЛИЦА ФРАНК БР. 28—30

119 —

Најстарија и највећа радња у Солуну

нове помодно робе

МЕРКАДО ЈЕСИА

улица Венизелос бр. 31.

Приспеле су огромне количине МЕКИНТОША за господу
и даме, за г. г. пешадјске и коњичке официре

»IMPERMEABLE« енглески КВАЛИТЕТ ЕКСТРА

По цени које искључују сваку конкуренцију.

Велики избор женских палето-а од плаша, штофа и т. д.
најелегантнији крој по последњој париској моли.

Ове недеље приспели штофови за костиме, велике ширине
од шевиота, габардена и т. д.

ЦЕНЕ СУ СТРОГО УТВРЂЕНЕ.

36—

СИНОВИ Г. А. ЕРЕРА И К° ДД.

СОЛУН

НАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ:

Позамантерије, чарапа, бижутерије, мириса, чипака, пантлека-
платна, мушема. Париских артикала, женске
конфекције, гвождарије и т. д.

— ЦЕНА УТВРЂЕНА —

Продаја на велико и на митно по истој цени.

Српско Трговачко Друштво А. Д.

из Београда.

СОЛУН

Улица Победи бр. 11, на којој до биоскопа »Пате« (зредљег).

Обавља све банкарске, трговачке и транспортне послове
врши обичне и телеграфске новчане исплате за Србију,
Швајцарску и све Савезничке државе.

Са положаја може новац да нам се упућује поштанским
упутницама у свима монетама.

Уз сваку пошталку треба нам јавити тачну адресу (коме-
ма новац да се упути.

Прима новац на штедњу и чување.

Обавештења бесплатно. 52 —

УПРАВА.

ГОСПОДО! Препоручујемо Вам да и даље пушите само
цигарете из прве и највеће фабрике цигарета

САЛОНИКА

КАИРО — АЛЕКСАНДРИЈА — СОЛУН

Најбоље и најкусније цигарете и дуван свих врста.

Награђена првом највишем наградом на изложби
у Филаделфаји.

НА ПРОДАЈУ У СВИМА ДУВАНИЦИНАМА

Нарочито »Микролато« и ДУВАН ЗА ДУЛЕ. 52—90

Један од најпознатих и најнапреднијих варијета-а
у Солуну јесте

„ГЕТЕ“

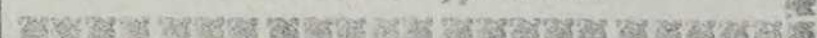
који се налази на којој, у близини »Бела Кула«

Програм је врло озбиран са много занимљивих та-
чана. Свака је пространа и одлично осветљена.

Има су од најбољих француских и енглеских ма-
раца. Оркестар одличан.

После варијета кабаре

зато сви у „ГЕТЕ“

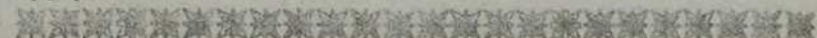
ВЕЛИКОЈ МЕЊАЧКО-БАНКАРСКОЈ РАДЊИ

ВАРУХА САЛТИВЕЛА и С. СКАЛЕ

Преко пута Тиринга — СОЛУН — ул. Венизелос 8.

Поверљивоће ваше мењачке и банкарске послове, јер се
одликује својом савидном и кулантно радњом.

Врши све банкарске послове уопште тачно и по дневном
курсу. 74—

Одговорни уредник М. Тавуларак